

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algıları

Geliş Tarihi: 22.03.2017

Kabul Ediliş Tarihi: 23.06.2017

Yusuf BUDAK¹, Sultan Selen KULA²

ÖZ

Ülke ve toplum için önemli bir konumda olan öğretmenlik mesleğine ilişkin, bu mesleğin gelecekteki icracıları olan öğretmen adaylarının düşünceleri önemlidir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını ortaya koymaktır. Araştırma nitel bir çalışma olup, veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışma, Ahi Evran Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği birinci sınıfta okuyan 120 öğretmen adayıyla yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak bir açık uçlu sorudan oluşan form kullanılmıştır. Formda yer alan "Öğretmenlik ... gibidir, çünkü ..." ifadelerinin katılımcılar tarafından tamamlanması istenmiştir. Betimsel analiz ile incelenen çalışma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin 63 geçerli metafor ürettikleri görülmüştür. Bu metaforlara ilişkin, öğretmenlik mesleği kavramı için 10 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini; öğrencileri hayata hazırlayan, onlara yol gösterici olunan, zorlu süreci olan, öğrencilere bilgi kaynağı olunan, topluma yön veren, öğrencilerle yakın ilişki kurulan, fedakârlık dolu, koruyucu olunan, öğretmenin karakter özellikleri ile ön planda olduğu, öğrenciler için hayat kaynağı olunan bir meslek olarak tanımlamışlardır.

Anahtar kelimeler: öğretmen adayları, öğretmenlik, öğretmenlik algısı, öğretmenlik mesleği algısı, metafor

Perceptions of Teacher Candidates About Teaching as a Profession

ABSTRACT

The views of teacher candidates, who are the future performers of this profession, are important in relation to the teaching profession, which is in an important position for the country and society. The purpose of this research is to reveal the perceptions of teacher candidates about the teaching profession. The study was a qualitative study and the data were analyzed by content analysis. The study was conducted with 120 teacher candidates studying in the first grade of Ahi Evran University Classroom Teaching. In order to reveal perceptions of teacher candidates about the teaching profession, a form consisting of an open ended question is used as a means of collecting data. In the form, expressions like "Teaching profession is like ... because ..." are requested to be completed by the participants. According to the results of the study, which were analyzed with descriptive analysis, it was seen that the teacher candidates produced 63 valid metaphors about the teaching profession. For these metaphors, 10 different conceptual categories were created for the concept of teaching profession. As a result, it can be said that the perceptions of the teacher candidates about the teaching profession are generally positive.

¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, e-posta: ysfbudak@gmail.com

² Arş. Gör., Ahi Evran Üniversitesi, e-posta: selen.yazgunoglu@ahievran.edu.tr

Keywords: teacher candidates, teacher, teacher perception, teacher profession perception, metaphor

GİRİŞ

Eğitim olgusunun, her toplumun kaderinde belirleyici bir rol oynadığı dikkate alındığında aydınlanma çağından başlayarak geçmiştten günümüze, öğretmenlik mesleğinin giderek daha da önem kazanmasının nedeni anlaşılabilir. Bir eğitim sisteminin kalitesinin, benimsenen öğretmenlik felsefesi ve yaptıkları görevin doğası gereği, büyük ölçüde öğretmenlerin bu felsefe bağlamında başarı düzeyi ile ilişkili olduğu söylenebilir. “İyi yetişmiş öğretmeniniz varsa iyi toplum yaratma şansınız var demektir. Bu niteliği ile öğretmen ait olduğu toplumu oluşturan maya olarak görülmektedir” (Karagözoğlu, 2008, s.3). Çünkü eğitimde temel unsur öğretmenlerdir (Arvasi, 1991; Akt: Polat, 2009).

Öğretmenlik, ülkenin kalkınmasında, nitelikli insanların yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleştirilmesinde ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültürel değerlerinin yeni nesillere aktarılmasında temel önemde bir meslektir. Bu nedenle öğretmenlik mesleği Türk kültüründe saygı duyulması, önem ve değer verilmesi gereken bir meslek olarak algılanmaktadır. Türk İslam kültüründe de öğretmenin ne kadar önemli olduğunu vurgulayan pek çok söz ve yaşanmış hikâyeler bulunmaktadır. Hz. Ali'nin meşhur sözlerinden “*Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum.*” sözü İslam kültüründe öğretmene verilen değer önemli göstergelerinden biridir. Bunun yanı sıra İstanbul'un fethi sırasında beyaz atına binmiş, ordusunun önünde giden Fatih Sultan Mehmet, yanında onu yetiştiren hocası Akşemsettin ile İstanbul'a girmektedir. Türk ordusunu karşılayan şehir halkı yol boyunca dizilmiş, ellerindeki çiçek demetlerini padişaha sunmak için yaklaşmakta... Şehir ahalisi, beyaz sakalıyla, ağır duruşuyla Akşemsettin'i padişah sanıp çiçekleri ona sunmaya çalışırlar. Akşemsettin atını geri çekip göz ucuyla Fatih'i göstererek: “*Sultan Mehmet, O'dur, çiçekleri ona veriniz*”, demek ister. Fatih Sultan Mehmet, çiçeklerle kendisine doğru yürüyenlere hocası Akşemsettin'i göstererek: “*Gidiniz, çiçekleri gene ona veriniz. Sultan Mehmet benim, ama o, benim hocamdır. Çiçekler O'na layıktır*” der ve İstanbul'a ilk Hoca Akşemsettin girer (Gürsoy, 2007). Yeni bir çağ başlatan İstanbul'un fethi gibi önemli bir olayda padişahın, hocasına tüm halkın huzurunda gösterdiği bu hürmeti, sevgisi ve saygısı öğretmene verilen değer en önemli göstergelerinden biridir.

Tarihimizde yer alan önemli olaylardan bir diğeri Yavuz Sultan Selim ile hocası İbn-i Kemal arasında yaşanmıştır. Mısır seferinde İbn-i Kemal Paşa, Anadolu kadıaskeri olarak Yavuz Sultan Selim Han'ın yanında bulunuyordu. Bu yolculukları sırasında sohbet ederek yol alırken, bir ara İbn-i Kemal Paşa'nın atının ayağından sıçrayan çamurlar, Yavuz Sultan Selim'in kaftanını kirletmiştir. Padişahın kaftanına çamur sıçrayınca, İbn-i Kemal hoca mahcup olup, atını geriye çekerek özür dilemiştir. Yavuz Sultan Selim ona dönerek; “*Üzülmeyiniz, âlimlerin atının ayağından sıçrayan çamur, bizim için şereftir. Vasiyet ediyorum,*

bu çamurlu kaftanım, ben vefat ettikten sonra kabrimin üzerine örtülsün” demiştir. Bu vasiyet, vefatından sonra yerine getirilmiştir. Bu hâdiseyi hatırlatan o kaftan, şimdi de Yavuz Sultan Selim’in kabri üzerinde, bir camekân içinde, tarihî bir hatıra olarak durmaktadır (İslam Âlimleri Ansiklopedisi, 2017).

Türk İslam kültürü denilince akla ilk gelen isimlerden olan Seyyid Ahmet Arvasi “*Büyük insan, büyük hocaların eseridir.*” demiştir (Arvasi, 1990; Akt: Polat, 2009). Arvasi, öğretmenin bir sanatkâr gibi öğrenciye şekil veren, yön veren özelliğini vurgulamaktadır.

Seyyid Ahmet Arvasi’nin öğrencisi, edebiyat dünyamızın önemli şair ve yazarlarından biri olan Necip Fazıl Kısakürek, öğretmeni insanın mimarı olarak görmekte ve idealize ettiği öğretmen tipini de Öğretmen Bey adlı hikâyede anlatmaktadır. Bu hikâyede Anadolu’nun imar ve inşaaı için eğitimden başlamak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu amaçla Anadolu’nun hikâyede resmedilen idealist öğretmenlerle ayağa kalkacağına inanır. Böylece ülke geleceği için öğretmen yetiştirme meselesinin çok önemli olduğu gerçeğinin altını bir kere de Necip Fazıl çizmiş olur. Necip Fazıl’ın öğretmenlerin önemi ile ilgili olarak yaşadığı şu olay da anlatılmaktadır:

Necip Fazıl Kısakürek vapurla Karaköy’e geçerken yanına biri yaklaşır: Üstat, diye sormuş: “*Peygamberlere ne diye gerek duyuldu, biz kendimiz yolumuzu bulabilirdik.*” Necip Fazıl, okuduğu kitaptan başını kaldırmadan: “*Ne diye vapura bindin ki, cevabını vermiş. Yüzerek geçsene karşıya!*” (<http://www.n-f-k.com/kategori/nuktelar>) Buradan yola çıkarak öğretmenler için de benzer bir bakış açısı ile bakmak mümkündür. Öğretmenler kılavuzdur. İşini ve yolunu bilen kılavuzla, yolculuk mutlaka daha kolay ve iyi sona erer.

Kültürümüzde yer alan tüm bu hadiseler ve sözler göz önüne alındığında öğretmenlik mesleğine ve öğretmene verilen önem anlaşılabilir. Öğretmen adaylarının da, gelecekte icra edecekleri öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının önemli olduğu hususunda hiç kuşku yoktur.

Algı saptamaya yönelik yöntemlerden biri metafor çalışmalarıdır. Metafor, iki şey arasında sanki biri diğeriymiş gibi benzerlikleri dikkate alınarak “gibi” bağlacı kullanılarak yapılan karşılaştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Petrie, 1980; Akt: Carlson, 2001). Metafor çalışmaları bir olguyu daha iyi tanımaya ve anlamaya yardımcı olacak nitelikte veriler elde edilmesinde önemli bir yer tutan algı belirleme yollarından biridir. Metafor kullanımı bir durumun betimlenmesine, bir sürecin hızlandırılmasına veya iyileştirilmesine yönelik çalışmalarda işe yaramaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.212). Çünkü metafor, bulguları iletmenin güçlü ve zeki yolu olarak nitelendirilmekte (Carter, 1990; Akt: Johnson, 2001) ve düşünceleri ortaya çıkarmaya yarayan temel bir araç olarak ifade edilmektedir (Kliebard, 1982; Lakoff ve Johnson, 1980). Yani metafor dili süslemek üzere kullanılan bir yapıdan çok daha fazlasıdır. Algısal olarak karmaşık ve anlaşılmaz olanı daha anlaşılabilir ve daha aşına olunan

kavramlara dönüştürmeye yaramaktadır (Kliebard, 1982). Güçlü bir metafor bağlamında tek bir ifadeden pek çok farklı anlamlar elde edilmesi mümkün olmaktadır. Bu imalı anlamsal çağrışımlardan en baskın olan anlam öncelikle ele alınmaktadır (Patton, 2014, s. 505). Metaforlara başvurma yoluyla bir kavramın şeffaflaşması, çok daha kolay anlaşılabilir hale gelmesi (Chen, 2003), önemli doğruların açıklanabilmesi (Scheffer, 1991; Akt: Cook-Sather, 2003) ve yeni bakış açılarının geliştirilmesi (Turner, 1974; Akt: Cook-Sather, 2003) sağlanabilir. Çünkü metaforlar, bir kavram ile ilgili somut, dinamik bir anlam ağı oluşturmaktadırlar (Collins ve Green, 1990) ve böylece anlamları transfer etmede önemli rol oynayan bir algı saptama aracı olarak birçok işlev görürler (Jensen, 2006).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda problem cümlesi: “*Sınıf Öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları nedir?*” şeklinde belirlenmiştir.

Problem cümlesi bağlamında şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmenlik mesleği” kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar nelerdir?
2. Sınıf öğretmeni adayları tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

YÖNTEM

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını belirlemenin amaçlandığı bu çalışma tarama modelinde bir araştırma olup nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Tarama modelindeki araştırmalarda araştırmacı, varlığını sürdüren olguları, onlara müdahale etmeden ele alır. Bir başka deyişle araştırmacı, ortama yeni değişken sokmaz (Sönmez ve Alacapınar, 2011:46). Bu çalışma kapsamında birlikte çalışılan çalışma grubunun özellikleri şu şekildedir:

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın katılımcılarını 2015-2016 akademik yılı güz döneminde Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği 1.sınıfında öğrenim gören 120 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Henüz eğitim fakültesinin ilk yılında olan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının önemli olduğu düşüncesinden yola çıkılarak birinci sınıflar ile çalışılmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan açık uçlu form katılımcılar tarafından doldurulmuş ancak bu formlardan metafor yerine tanımlardan oluşan, metafor kaynağı ya da mantıksal dayanak içermediği belirlenen 6 tanesi değerlendirme sürecine dahil edilmediğinden toplamda 114 sınıf öğretmeni adayının görüşleri değerlendirilmiştir. Katılımcıların verdiği yanıtlar *k1,k2,k3,...k114* şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ilişkin betimsel veriler Tablo1’de sunulmuştur.

Tablo 1. *Katılımcılara İlişkin Betimsel Bilgiler*

Katılımcılar	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
	90	78,9	24	21,1	114	100

Veri Toplama Aracı

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını belirlemek amacıyla onlardan, “Öğretmenlik gibidir, çünkü” ifadelerini tamamlamaları istenmiştir. Bu formda yer alan “gibi” ifadesi ile katılımcıların oluşturdukları metafor kaynakları ile konu arasında bağ kurmaları, “çünkü” ifadesi ile de metaforlar için mantıklı bir gerekçe sunmaları beklenmiştir. Katılımcıların bu forma verdikleri yanıtlar ise veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarının formda yer alan yanıtları içerik analiz tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi yolu ile veriler tanımlanmaya, verilerin içinde yer alan, birbirine benzeyen kavramlar ve temalar gruplandırılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s, 227). Katılımcılar tarafından ortaya koyulmuş olan metaforların analiz edilip yorumlanması, Saban (2008) tarafından ifade edilmiş olan 5 aşamada yürütülmüştür. Bu aşamalar:

1. Kodlama ve Ayıklama Aşamaları

Bu aşamada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramına ilişkin üretilen metaforların belirlenebilmesi amacıyla anket formları incelenmiştir. İnceleme sonucu ortaya çıkan metaforlar alfabetik sıraya göre hazırlanan geçici listede sıralanmıştır. Katılımcıların yazılarında belli bir metaforu net bir şekilde dile getirip getirmediği her iki yazar tarafından kontrol edilmiştir. Her katılımcının ifade ettiği metafor “anne” veya “güneş” gibi kodlanmıştır. Geçerli bir mantık çerçevesine oturtulmamış olan kâğıtlar analiz dışı bırakılmak üzere ayıklanmıştır. Bu bağlamda 6 tane veri araştırma kapsamı dışında bırakılarak geçersiz sayılmıştır.

2. Örnek Metaforları Derleme Aşamaları

Katılımcıların geçersiz olarak kabul edilen kâğıtlarının ayıklanmasından sonra, toplam 63 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, bu metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre dizilmiş ve ham veriler ikinci kez gözden geçirilerek her metaforun ilişkili olduğu düşünülen kategoriler belirlenmiştir. Bu kategorileri temsil eden katılımcı ifadelerinden “örnek metafor ifadeleri” seçilmiştir. Böylece, 63 metaforun ait olduğu kategorilere ilişkin o kategoriye en iyi temsil ettiği düşünülen örnek ifadeler belirlenmiştir. Bu örnek ifadeler her bir katılımcı için k1, k2, k3... k14 olarak kodlanarak ifade edilmiştir.

3. Kategori Geliştirme Aşaması

Bu aşamada, katılımcılar tarafından üretilen metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki göz önünde bulundurularak öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından irdelenmiştir. Bu bağlamda katılımcılar tarafından oluşturulan 63 metafor imgesinin, öğretmenlik mesleğini nasıl kavramsallaştırdığı incelenmiştir. Öğretmenlik mesleği kavramı için 10 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler: hayata hazırlayan bir meslek, yol gösterici bir meslek, zorlu süreci olan bir meslek, bilgi kaynağı olunan bir meslek, topluma yön veren bir meslek, öğrencilerle yakın ilişki kurulan bir meslek, fedakârlık mesleği, koruyucu bir meslek, karakter özellikleriyle ön planda olunan bir meslek, hayat kaynağı olunan bir meslek olarak belirlenmiştir.

4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve mümkün olduğunca yansız gözlemesi anlamına gelmektedir (Kirk ve Miller, 1986; Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2008, s, 255). Nitel araştırmalarda geçerliğin önemli ölçütlerinden biri araştırma sürecinin ayrıntılı olarak rapor edilmesidir. Bu araştırmada da araştırmacının tüm süreçlerinin ayrıntılı olarak anlatılarak ve katılımcıların metafor örneklerine birebir alıntı ile yer verilerek araştırmanın geçerliğini ve güvenirliliğini sağlamak hedeflenmiştir. Çalışmada izlenen adımların doğruluğunun teyit edilebilmesi, belirlenen metaforlar ile bunlara bağlı oluşturulan kategorilerin doğruluğunun belirlenebilmesi amacıyla bu verilerin de yer aldığı metafor ve kategori listelerine ilişkin 2 eğitim bilimleri uzmanın görüşlerine başvurulmuştur.

5. Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılması Aşaması

Analizin son aşamasında, öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili olarak belirlenen 63 metafor ve 10 kategori bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan verilerin, frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi öğretmen adaylarının “öğretmenlik mesleği” kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforları belirlemektir. Bu amaçla katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre anket formunda yer alan ilgili soruya verilmiş olan cevapların analizi sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik olarak 63 geçerli metafor ortaya koyulduğu görülmektedir. Bu metaforlar ve metaforlara ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Metaforları

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
1. Annelik	16	14,03	33. Yazar	1	0,87
2. Güneş	11	9,64	34. Geniş ailelerin en büyük şahsı	1	0,87
3. Kitap	7	6,14	35. Sevda	1	0,87
4. Ebeveynlik	7	6,14	36. İkinci bir yuva	1	0,87
5. Su	4	3,50	37. Sabır taşı	1	0,87
6. Deniz	3	2,63	38. Göl	1	0,87
7. Toprak	3	2,63	39. Usta	1	0,87
8. Aile	3	2,63	40. Yıkılmış bir evdeki sağlam kalan tek eşya	1	0,87
9. Yağmur	2	1,75	41. Mevsim	1	0,87
10. Hayat	2	1,75	42. Batan bir geminin kaptanı	1	0,87
11. Bahçevanlık	2	1,75	43. Karanlık bir vadinin ortasındaki ışık	1	0,87
12. Ağaç	2	1,75	44. Abi	1	0,87
13. Kalem	2	1,75	45. Madencilik	1	0,87
14. Ordu lideri	1	0,87	46. Çölde su bulmak	1	0,87
15. Lamba	1	0,87	47. Trafik işaretleri	1	0,87
16. Dağcı	1	0,87	48. Mum	1	0,87
17. Işık	1	0,87	49. Suyun okyanusa ulaşması	1	0,87
18. Göz	1	0,87	50. Ressamın fırçası	1	0,87
19. Büyük bir evin sahibi	1	0,87	51. Marangoz	1	0,87
20. Soluduğumuz hava	1	0,87	52. Mum	1	0,87
21. Arkadaş İlişkileri	1	0,87	53. El dokuması kilim	1	0,87
22. Fener	1	0,87	54. Hayata açılan kapı	1	0,87
23. Ev	1	0,87	55. Şefkatli bir anne eli	1	0,87
24. İçi su ile dolu bir sürahi	1	0,87	56. Tohum veren meyve	1	0,87
25. Yırtıcı bir kartal	1	0,87	57. Nehir	1	0,87
26. Sıcak yaz günlerinde karşımıza çıkan buz gibi suyu olan çeşme	1	0,87	58. Dünya	1	0,87
27. Güneş ve ay	1	0,87	59. Güven	1	0,87
28. Uzun yol şoförlüğü	1	0,87	60. Hava yastığı	1	0,87
29. Çobanlık	1	0,87	61. Ressamın fırçası	1	0,87
30. Bulut	1	0,87	62. Işık	1	0,87
31. Tohum	1	0,87	63. Geceleri parlayan ay ışığı	1	0,87
32. Deniz feneri	1	0,87			

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin metaforları içinde “annelik” (f=16, %14,03) ifadesinin en fazla frekansa sahip metafor olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle öğretmenlik mesleğini öğretmen adaylarında en fazla anneliği çağrıştırdığı söylenebilir. Katılımcıların ifade ettikleri metaforlara ilişkin gerekçeleri incelendiğinde ise “annelik” kavramını “hayata hazırlama, bilgi kaynağı olma, öğrencilerle yakın ilişkiler kurma ve koruyucu olma” kavramsal kategorileri ile ilişkilendirdikleri

görülmüştür. En fazla kullanılan metaforların sırasıyla “güneş (f=11, &9,64), kitap (f=7, %6,14), ebeveynlik (f=7, %6,14), su (f=4, %3,50), deniz (f=3, %2,63), toprak (f=3, %2,63), aile (f=3, %2,63), yağmur (f=2, %1,75), hayat (f=2, %1,75), ağaç (f=2, %1,75), bahçıvanlık (f=2, %1,75), kalem (f=2, %1,75)” olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğine ilişkin kullanılan metaforlar arasında olumsuzluk taşıyan herhangi bir metaforun olmaması dikkat çekmektedir. Ancak öğretmen adaylarının kullandıkları metaforlar arasında öğretmenlik mesleğinin zorlu bir süreç olduğunu ifade eden “dağcı, uzun yol şoförlüğü, duvar” metaforları da kullanılmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi öğretmen adayları tarafından ortaya konan metaforların ortak özellikleri bakımından toplandıkları kavramsal kategorileri belirlemektir. Buna göre anket formunda yer alan ilgili soruya verilmiş olan cevapların analizi sonucunda öğretmenlik mesleğine yönelik olarak 63 geçerli metaforun 10 farklı kavramsal kategori altında toplandıkları belirlenmiştir. Belirlenen kavramsal kategoriler ve bu kategorilerle ilişkilendirilen metaforlar Tablo 3’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3. Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Kavramsal Kategoriler ve İlişkilendirilen Metaforlar

Kategori Adı	İlişkilendirilen Metaforlar
1. Hayata Hazırlayan Bir Meslek	Annelik, Ebeveynlik, İkinci Bir Yuva, Hayat, Madencilik, Kalem, Göz, Büyük Bir Evin Sahibi, Tohum, Ressamın Fırçası, Marangoz, Hayata Açılan Kapı, Tohum Veren Meyve, Deniz, Toprak, Güneş
2. Yol Gösterici Bir Meslek	Ordu Lideri, Lamba, Fener, Trafik İşaretleri, Çobanlık, Deniz Feneri, Geceleri Parlayan Ay Işığı, Güneş, Güven
3. Zorlu Süreci Olan Bir Meslek	Dağcı, Uzun Yol Şoförlüğü, Duvar
4. Bilgi Kaynağı Olunan Bir Meslek	Yazar, Kitap, Annelik, Güneş, Yağmur, Hayat, Sabır Taşı, Göl, Usta, Kalem, Toprak, Işık, İçi Su İle Dolu Bir Sürahi, Güneş ve Ay, Ağaç, Ebeveynlik, Mum, El Dokuması Kilim, Nehir, Dünya
5. Topluma Yön Veren Bir Meslek	Su, Yıkılmış Bir Evdeki Sağlam Kalan Tek Eşya , Suyun Okyanusa Ulaşması
6. Öğrencilerle Yakın İlişki Kurulan Bir Meslek	Arkadaş İlişkileri, Güneş, Deniz, Ev, Bulut, Annelik, Şefkatli Bir Anne Eli, Aile
7. Fedakârlık Mesleği	Güneş, Sevda, Bahçevanlık, Annelik, Meyve Bahçesi
8. Koruyucu Bir Meslek	Geniş Ailelerin En Büyük Şahsı, Ebeveynlik, Batan Bir Geminin Kaptanı, Abi, Aile, Yırtıcı Bir Kartal, Annelik, Hava Yastığı

Kategori Adı	İlişkilendirilen Metaforlar
9. Karakter Özellikleriyle Ön Planda Olunan Bir Meslek	Mevsim, Toprak, Aile
10. Hayat Kaynağı Olunan Bir Meslek	Çölde Su Bulmak, Soluduğumuz Hava, Su, Sıcak Yaz Günlerinde Karşımıza Çıkan Buz Gibi Suyu Olan Çeşme

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin yazdıkları metaforlar 10 farklı kavramsal kategori altında toplanabilmektedir. Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Hayata Hazırlayan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik annelik gibidir. Çünkü öğrencileri bir annenin çocuğunu hayata hazırladığı gibi hazırlar.” (K1)

“Öğretmenlik, öğretmen ve öğrencilerin bir arada bulunduğu ikinci bir yuva gibidir. Çünkü o öğrenciler öğretmenlerinden aldıkları bilgilerle şekillenecekler, birbirleriyle sorunlarını çözecekler, mutluluklarını paylaşıp, hayatı öğrenecekler.” (K18)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Yol Gösterici Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik ordu lideri olmak gibidir. Liderin askerleri yönettiği ve yönlendirdiği gibi öğretmen de öğrencilerine yol gösterir.” (K2)

“Öğretmenlik karanlık bir vadinin ortasındaki ışık gibidir. Çünkü o ışıkla yolunu bulabilirsin.” (K30)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Zorlu Süreci Olan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik uzun yol şoförlüğü gibidir. Çünkü ne kadar çocuk yetiştirip eğitse de asla öğrencilerine vereceği bilgiler tükenmez.” (K64)

“Öğretmenlik duvar gibidir. Çünkü zorluklar karşısında dimdik durur.” (K85)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Bilgi Kaynağı Olunan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik yazar(lık) gibidir. Çünkü küçük sevgi dolu yüreklerin sayfalarına insanlığa yararlı olabilecek her türlü bilgiyi yazar.” (K5)

“Öğretmenlik annelik gibidir. Çünkü annenin çocuğuna onun için iyi olacak şeyleri öğrettiği gibi öğretmenler de öğrencilerine en faydalı bilgileri öğretmeye çalışır.”(K11)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Topluma Yön Veren Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik su gibidir. Çünkü öğretmenler, suyun kir ve pis içinde olan her şeyi temizlediği gibi toplumun içindeki kirlilikleri temizler.” (K6)

“Öğretmenlik yıkılmış bir evdeki sağlam kalan tek eşya gibidir. Çünkü toplumdaki sıkıntıları, sorunları çözebilecek meslek öğretmenliktir.” K24

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Öğrencilerle Yakın İlişki Kurulan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik arkadaş ilişkileri gibidir. Çünkü öğretmen sosyal, aktif, dışa dönük, düşünceli bir kişidir. O ölçüde öğrencilerine daha yakın olur.”(K7)

“Öğretmenlik güneş gibidir. Güneşin bizi ısıttığı gibi öğretmenlik mesleğinde de öğretmenler samimi ve içten sözleriyle içimizi ısıtır.”(K29)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Fedakârlık Mesleği”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik güneş gibidir. Çünkü güneşin dünyayı aydınlatıp ısıttığı gibi nesilleri aydınlatır. Cehalet denilen buz kütlelerini eritir ve öğrencilere kendi ısı ve ışığını verir.” (K12)

“Öğretmenlik bahçıvanlık gibidir. Çünkü eğer fedakârlık gösterip tohumları düzenlice ektikten sonra güzelce ilgilenirsen verimli meyveler ve güzel çiçekler alabilirsiniz.” (K33)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Koruyucu Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik geniş ailelerin en büyük şahsı gibidir. Çünkü o kimse ailenin diğer kişilerini her yönden korur.” (K13)

“Öğretmenlik ebeveynlik gibidir. Çünkü ailelerin çocuklarını güvenerek koruması altına bıraktığı kişilerin mesleğidir.” (K20)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Karakter İle Ön Planda Olunan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik mevsim gibidir. Çünkü her zaman aynı durumda olmaz. Ortama göre farklı bir karaktere bürünmesi gerekebilir. Sert olması gerekiyorsa bir yerde kış gibi sert olur. Yumuşak olması gerekiyorsa da ilkbahar gibi yumuşak olur.”(K25)

“Öğretmenlik toprak gibidir. Çünkü ne kadar verimliyse o kadar güzel meyve yetişir. Öğretmen de bilgili, örnek bir insan, şefkatli olursa öğrencileri de o kadar iyi olur.”(K79)

Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini **“Hayat Kaynağı Olunan Bir Meslek”** olma özelliğini vurgulayarak ifade etmişlerdir. Bu kategoriye örnek olarak yazılan metaforlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir:

“Öğretmenlik çölde su bulmak gibidir. Çünkü öğretmen öğrencilerinin en imkânsız halinde ona derman olandır.”(K35)

“Öğretmenlik soluduğumuz hava gibidir. Çünkü yaşayabilmemiz için oksijen gereklidir. Öğretmenlik de bunun gibidir. Hayatımızdan ayıramayacağımız bir parçadır.” (K56)

TARTIŞMA

Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada öğretmenlik mesleğine ilişkin 63 geçerli metafor elde edilmiş olup bu metaforlar 10 farklı kavramsal kategoride toplanmıştır. Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu gözlenmektedir. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015), pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Söz konusu araştırmada, “yaşamsallık, bilgi kaynağı olma, rehberlik, özveri, nitelik, zorluk ve yöneticilik” gibi 7 kavramsal kategorilerinin ortaya çıktığı görülmüştür. Bu yedi kavramsal kategoriden “zorluk” kategorisi, bizim çalışma sonuçlarımızda geçen “zorlu süreci olan” bir meslek olma kavramsal kategorisi ile de örtüşmektedir. Benzer şekilde Koç (2014) sınıf öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmada da öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğinin zorlayıcı yönlerinin olduğunu algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Öğretmen kavramına ilişkin yapılan çalışmalar da benzer şekilde öğretmenin olumlu olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Çulha Özbaş ve Aktekin (2013), Koç (2014) tarafından öğretmen adayları ile yapılan çalışmalarda da öğretmen adaylarının, öğretmenliğe ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu sonucu ifade edilmiştir. Budak (2011) tarafından çeşitli branşlardan öğretmen adayları üzerinde, öğretmen rollerine ilişkin yapılan bir çalışmada öğretmen adaylarının, öğretmenlik için uzman, rehber, model, motive edici, değerlendirici, paylaşımcı ana kategoriler altında toplanan metaforlar ifade ettikleri görülmüştür.

Sözün özü şu ki çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarını ifade etmek için ortaya koydukları metaforlar gerek sözlük anlamları, gerekse çağrışımlarının uyandırdığı imgeler açısından zengin anlamsal çeşitlilik göstermektedir. Bu da öğretmenliğin neden kutsal bir meslek olarak algılandığı ve tanımlandığı konusunda tam bir fikir vermektedir. Ancak son zamanlarda profesyonel öğretmen niteliğiyle açıklanan öğretmen niteliklerini, öğretmen adaylarının özümseyemedikleri söylenebilir.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları ortaya koyan çalışmaların yanı sıra, “öğretmen” kavramına ilişkin algıları ortaya koyan da pek çok çalışma bulunmaktadır (Aydın ve Pehlivan, 2010; Budak 2011; Çelikten, 2006; Cerit, 2008; Cook-Sather, 2003; Ekiz ve Koçyiğit, 2013; Goldstein, 2005; Guerrero ve Villamil, 2002; Oxford, Tomlinson, Barcelos, Harrington, Lavine, Saleh ve Longhini, 1998; Saban, 2004; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Soysal ve Afacan, 2012; Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013; Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011). Bu çalışmalar incelendiğinde de araştırma bulgusu ile örtüşen şekilde öğretmene ilişkin de genel olarak olumlu karakter özellikleriyle donanmış olan bir bireyin betimlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada katılımcılar, öğretmenlik mesleğini; öğrencileri hayata hazırlayan, onlara yol gösterici olunan, zorlu süreci olan, öğrencilere bilgi kaynağı olunan, topluma yön veren, öğrencilerle yakın ilişki kurulan, fedakârlık dolu, koruyucu olunan, öğretmenin karakteri ile ön planda olduğu, öğrenciler için ihtiyaç kaynağı olunan bir meslek olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yapılan metafor çalışmalarında da bu bulgu ile benzer sonuçlar dikkat çekmektedir.

Öğrencileri hayata hazırlayan bir meslek olma kategorisine benzer şekilde Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015)’in yaptıkları çalışmada “yaşamsallık” adı verilen bir kavramsal kategori ifade edilmiştir. Eğitimin amaçlarından biri toplumun değer yargılarını, kültürünü gelecek nesillere aktarmaktır. Gazali, “Eğer ahlakın değiştirilmesi mümkün değilse insanları nasıl terbiye edelim?” der (Bakioğlu, 2014). Eğitimin bu temel işlevi çerçevesinde öğretmenlik mesleği, öğrencilerin her boyutuyla hayata hazırlandığı bir meslek olarak tanımlanabilir.

Öğretmenlik mesleği, öğrencilere yol gösterici olunan bir meslek olarak algılanmaktadır. Bu bulgu ile örtüşen Koç (2014), Aydın ve Pehlivan (2010), Saban (2004), Saban, Koçbeker ve Saban (2006), Yılmaz, Göçen ve Yılmaz (2013) ‘ın çalışmalarında öğretmen “yol gösterici” olarak algılanmaktadır. Çeliköz (2003), öğretmenin rollerini sıralarken, milli eğitimin ve okulun amaçları doğrultusunda öğrencilere hedefler göstereceğini, sınıfı ve grupları organize edeceğini, onları yönlendireceğini ifade etmiştir.

Öğretmenlik mesleği zorlu süreci olunan bir meslek olarak algılanmaktadır. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015) ve Koç (2014)’un çalışma sonuçlarında da benzer bir algılayış olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleği en az lisans düzeyinde eğitim gerektirmekte ve sonrasında KPSS ile atama yapılmaktadır. Ataması yapılan öğretmen; MEB Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2015)’nde belirtildiği üzere mesleğe atandıktan sonra “aday öğretmen” olarak isimlendirilmekte, daha sonra en az bir yıl fiilen çalışmak ve performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartlarını sağlamak kaydıyla, Bakanlıkça yapılacak yazılı veya yazılı ve sözlü sınava girmektedirler. Sınavda başarılı olan aday öğretmenler, valiliklerce öğretmen olarak atanmaktadır. Bu

süreçler göz önüne alındığında öğretmenlik mesleğinde, mesleğe başlama aşaması dahi pek çok zorluk barındırmaktadır.

Öğretmenlik mesleği, öğrencilere bilgi kaynağı olunan bir meslek olarak algılanmaktadır. Benzer şekilde Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015), Aydın ve Pehlivan (2010), Ekiz ve Koçyiğit (2013), Saban (2004), Saban, Koçbeker ve Saban (2006), Yılmaz, Göçen ve Yılmaz (2013)'ün çalışmalarında da öğretmenliğin "*bilgi kaynağı*" olma özelliği vurgulanmaktadır. Çeliköz (2003), öğretmenlerin bilgi kaynağı olma rolünün özellikle geleneksel eğitim sisteminde önemle vurgulandığını ifade etmektedir. Çünkü böyle bir algılayışta, öğretmen, öğreteceği konuların uzmanıdır ve uzmanlık alanı ile ilgili sahip olduğu bilgi ve becerileri öğrencileriyle paylaşır.

Öğretmenlik mesleği topluma yöne veren bir meslek olarak algılanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2015 yılı verilerine göre, toplumun yalnızca %10,59'luk (n=8.340.145) kesimi bir yüksekokul veya üniversite mezunudur. Öğretmen olan kişi, toplumun azınlığında olan bu okumuş, kültürlü, entelektüel kesimi temsil etmekte ve bu bakış açısıyla da topluma yön veren aydın bir rol üstlenmektedir. Helvacı (2014), öğretmeni, içinde yaşadığı toplumun lideri olarak adlandırmaktadır. Hem toplumun kültürel mirasını gelecek nesillere aktarmada hem de çağdaş gelişmeler paralelinde yeni nesle yön vermede öğretmenlere büyük sorumluluklar düştüğünü vurgulamaktadır.

Öğretmenlik mesleği öğrencilerle yakın ilişki kurulan bir meslek olarak algılanmaktadır. Araştırmanın bu bulgusunun, çalışma grubunun sınıf öğretmeni adayları ile yapılmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Sınıf öğretmenliği, dört yıl boyunca aynı öğrencilerle çalışılan, öğrencileri, ailelerini ve çevreyi yakından tanımanın gerekli olduğu bir branş olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple de öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini öğrencilerle yakın ilişki kurulan bir meslek olarak algıladıkları düşünülmektedir.

Öğretmenlik mesleği fedakârlık dolu bir meslek olarak algılanmaktadır. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015) ve Koç (2014)'ün yaptıkları çalışmalarda da öğretmenlik mesleğinin "*özveri*" veya "*fedakârlık*" gerektiren bir meslek olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Helvacı (2014) da öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini sıralarken ilk sırada öğretmenliğin sevgi ve özveri mesleği olduğunu ifade etmiştir.

Öğretmenlik mesleği koruyucu olunan bir meslek olarak algılanmaktadır. Koç (2014)'ün çalışma sonucunda da öğretmenlik mesleğinin "*koruyucu*" bir meslek olarak algılandığı sonucu yer almaktadır.

Öğretmenlik mesleği öğretmenin, karakteri ile ön planda olduğu bir meslek olarak algılanmaktadır. Eğitim söz konusu olduğunda, öğretmen bu sistemin temel yapı taşlarından biridir. Dolayısıyla öğretmenin kişisel özellikleri, karakteri hem öğretim sürecini etkilemekte, hem de öğrencilerin model aldığı bir

birey olması bakımından öğrencilerin karakter gelişimleri üzerinde de etkili görünmektedir. Çeliköz (2003), öğretmenin öğrenciye karşı sorumlulukları arasında onlara iyi bir model olmanın da yer aldığını ifade etmiştir.

Öğretmenlik mesleği öğrenciler için hayat kaynağı olunan bir meslek olarak algılanmaktadır. Öğretmen adaylarının burada ifade ettikleri metaforlar incelendiğinde, öğretmensiz bir toplumun, adeta hayatta kalmasının bile imkânsız görüldüğü sonucu ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin bireyin ve dolayısıyla toplumun devamlılığı için ne denli önemli olduğunun öğretmen adayları tarafından vurgulandığı görülmektedir. Koç (2014)'ün çalışma sonucunda da öğretmenlik mesleğinin “*ihtiyaç kaynağı olunan*” bir meslek olarak algılandığı sonucu yer almaktadır.

SONUÇ

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin 63 geçerli metafor ürettikleri ve bu metaforların 10 farklı kavramsal kategoride toplandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu görülmüştür. Katılımcılar, öğretmenlik mesleğini; öğrencileri hayata hazırlayan, onlara yol gösterici olunan, zorlu süreci olan, öğrencilere bilgi kaynağı olunan, topluma yön veren, öğrencilerle yakın ilişki kurulan, fedakârlık dolu, koruyucu olunan, öğretmenin karakteri ile ön planda olduğu, öğrenciler için hayat kaynağı olunan bir meslek olarak tanımlamaktadır.

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının öğretmen algısının, hem geleneksel hem de çağdaş nitelikleri kapsadığı söylenebilir. Öğretmenin hem öğretmen, hem ana-baba gibi koruyup kollayıcı, hem bir arkadaş, hem bilgi kaynağı, gibi geleneksel eksende yer alabilecek niteliklerin yanı sıra hayata açılan kapı, rehber, lider, güven gibi nitelemelerle vurgulanan özellikler çalışma grubunun imgelediği çağdaş öğretmen özellikleri içinde ele alınabilir. Eğitim ihtiyacı belirleme açısından bu ve benzer çalışmaların sonuçları dikkate alınarak öğretmen yetiştirmede daha etkili ve işlevsel eğitim programları geliştirilebilir. Ayrıca 4. sınıf öğretmen adayları ile benzer bir çalışma yürütülerek eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitimleri süresince metafor farklılaşmaları ortaya konulabilir.

KAYNAKLAR

- Aydın, İ.S. & Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 818-842.
- Bakioğlu, A. (2014). *Eğitim bilimine giriş*. (Ed: Ayşen Bakioğlu). Nobel Yayın, Ankara.
- Budak, Y. (2011). Image of ideal teacher among Turkish young teacher candidates. *International Journal of Educational Reform*, 20, 153-170.
- Carlson, T. B. (2001). Using metaphors to enhance reflectiveness among preservice teachers. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 72(1), 49-53.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(4), 693-712.
- Chen, D. D. (2003). A classification system for metaphors about teaching. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 74(2), 24-31.
- Collins, E. C. & Green, J. L. (1990). Metaphors: The construction of a perspective. *Theory into Practice*, 29(2), 71-77.
- Cook-Sather, A. (2003). Movements of mind: The matrix, metaphors and reimagining education. *Teachers College Record*, 105(6), 946-977.
- Çeliköz, N. (2003). Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği. M. Çağatay Özdemir (Ed). *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (s. 329-386). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Çocuk, H.E; Yokuş, G. & Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: mersin üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12(32), 373-387.
- Çulha Özbaş, B. & Aktekin, S. (2013). Tarih öğretmeni adaylarının tarih öğretmenliğine ilişkin inançlarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(13), 211-228.
- Ekiz, D. & Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 439-458.
- Goldstein, L. S. (2005). Becoming a teacher as a hero's journey: Using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-24.
- Guerrero, M. C. M. & Villamil, O. S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. *Language Teaching Research*, 6(2), 95-120.
- Gürsoy, M. (2007). *İstanbul'un Manevi Fatihi Akşemseddin*. Elest Yayınları, 2. Basım, İstanbul.
- Helvacı, A. (2014). Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri. Nevin Saylan (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (s. 313- 332). Ankara: Anı Yayıncılık.
- İslam Âlimleri Ansiklopedisi. 2017 tarihinde <http://www.ehlisunnetbuyukleri.com/İslam-Alimleri-Ansiklopedisi/Detay/AHMED-IBNI-KEMAL/3216> sitesinden 20.03.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
- Jensen, D. F. N. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 1-17.
- Johnson, C. C. (2001). Accounting for pre-service teachers' use of visual metaphors in narratives. *Teacher Development*, 5(1), 119-139.
- Karagözoğlu, G. (2008). Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Çıkmazımız. *Çağdaş Eğitim*, 349, 3-7.
- Kliebard, H. M. (1982). Curriculum theory as metaphor. *Theory into Practice*, 21(1), 11-17.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-72.

- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- MEB Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. (2015). <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150417-4.htm> adresinden 20.03.2017 tarihinde ulaşılmıştır.
- Oxford, R. L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R. Z., Saleh, A. & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir (Çeviri Editörleri). Ankara: Pegem Akademi.
- Polat, S. (2009). *Seyyid Ahmet Arvasi'nin "devlet ve eğitim" anlayışı*. Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Van.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2008). İlköğretim 1. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Soysal, D. & Afacan, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi ve fen ve teknoloji öğretmeni kavramlarına yönelik metafor durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 287-306.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Tezcan, M. (1991). *Eğitim sosyolojisi*. Yargıçoğlu Matbaa. Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Yıldırım, A., Ünal, A. & Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 92-109.
- Yılmaz, F., Göçen, S. & Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: bir metaforik çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 151-164.

SUMMARY

Introduction

Taking into consideration that the educational phenomenon plays a decisive role in the destiny of every society, the reason why the teaching profession becomes more and more important starting from the age of enlightenment can be understood. There is no doubt that the perceptions of prospective teachers about the future teaching profession are important. Because concepts shape our perception of life, our perception of the world, and it keeps a light on our ability to structure our relationships with other people and to act in harmony. Conceptual systems that we use in other words play an important role in our daily relationships (Lakoff and Johnson, 1980). For this reason, teacher candidates may contribute to the development of ideal teacher perception, teacher training programs and functional qualifications in terms of general dimensions of teacher competence, namely general culture, field knowledge and content of teaching profession.

Metaphors are one of the methods of detecting others' perception. Metaphors are defined as comparisons made by using "like" linkage, taking into account similarities between two things, such as one being the other (Petrie, 1980, Akt: Carlson, 2001).

The purpose of this research is to determine the perceptions of classroom teacher candidates about the teaching profession through metaphors. For this purpose, the problem culmination was determined as: "What are the perceptions of the teacher candidates about teaching as a profession?"

In the context of the problem sentence, answers for the following sub-problems have been searched:

1. What are the metaphors of classroom teacher candidates regarding the concept of "teaching profession"?
2. What conceptual categories can metaphores by teacher candidates be put into in terms of those metaphores' common characteristics?

Method

This study, which aims to determine the perceptions of teacher candidates about the teaching profession, is a research in the screening model and has been conducted using qualitative research method.

Participants of this study constitute 120 teacher candidates who are studying at the first grade of Ahi Evran University Faculty of Education Primary Teaching during the fall semester of 2015-2016 academic year. The open-ended form used as a data gathering tool was evaluated by the participants of 114 classroom teachers in total, since 6 of them were not included in the evaluation process because they were filled by participants but did not include metaphors and were not metaphorical or logical.

In order to determine the perceptions of prospective teachers about the teaching profession, they are asked to fill "Teaching is like because " statements.

Teacher candidates' responses on the form were analyzed by content analysis technique. Metaphors were analyzed and interpreted in the following five stages: coding and sorting, compiling sample metaphors, category development, providing validity and reliability, transferring data to computer environment.

Findings

Findings Related to the First Sub-Problem

An analysis of the respondents' responses to the relevant question in the questionnaire revealed 63 valid metaphors for the teaching profession. Among the metaphors related to the teaching profession of the prospective teacher candidates participating in the study, it is seen that the expression "motherhood" (f = 16, 14.03%) has the highest frequency among metaphors. The most commonly used metaphors were "sun (f=11, 9,64%), book (f=7, 6,14%), parenting (f=7, 6,14%), water (f=3, 3,50%), sea (f=3, 2,63%), soil (f=3, 2,63%), family (f=3, 2,63%), rain (f=2, 1,75%) life (f=2, 1,75%), tree (f=2, 1,75%), horticulture (f=2, 1,75%), pencil (f=2, 1,75%)". Among the metaphors used in the teaching profession, it is noteworthy that there are no metaphors that negatively affect the profession. However, among the metaphors used by prospective teachers, "climbers, long road drivers, walls" metaphors were used, which indicates that the teaching profession is a challenging process.

Findings related to the Second Sub-Problem

As a result of the analysis of the answers given to the related question in the questionnaire form, 63 valid metaphors for the teaching profession were collected under 10 different conceptual categories. These conceptual categories are: A Profession That Prepares To Life, A Profession That Is Guiding, A Profession That Is A Difficult Process, A Profession That Is An Information Source, A Profession That Directs A Society, A Profession That Has A Close Relationship With The Students, A Profession Of Sacrifice, A Protective Profession, A Profession Having Character Traits In The Forefront, A Profession Of Life Source.

Conclusion and Discussion

It is observed that the perceptions of the teacher candidates about the teaching profession are generally positive. Similar results were found in the results of the studies of Çocuk, Yokuş and Tanriseven (2015), Koç (2014), Çulha Özbaş and Aktekin (2013) and Budak (2011).

There are many studies that reveal perceptions about the teaching profession as well as perceptions about the concept of "teacher" (Aydm, and Pehlivan, 2010; Budak 2011; Çelikten, 2006; Cerit, 2008; Cook-Sather, 2003; Ekiz, and Koçyiğit, 2013; Goldstein, 2005; Guerrero and Villamil, 2002; Oxford,

Tomlinson, Barcelos, Harrington, Lavine, Saleh, and Longhini, 1998; Saban, 2004; Saban, Koçbeker and Saban, 2006; Soysal and Afacan, 2012; Yılmaz, Göçen, and Yılmaz, 2013; Yıldırım, Ünal, and Çelik, 2011). When these studies were examined, overlapping with the research findings, it was found that "a teacher" is described as an individual who is generally equipped with positive character traits.

Participants in these studies defined the teaching profession as; preparing students for the life, guiding them, a challenging the process, being the source of information to the students, giving direction to the society, establishing a close relationship with the students, being full of sacrifice, being protective and the teachers being at the frontline with their character traits. The results of the other metaphor studies on the teaching profession are also similar with this finding (Çocuk, Yokuş, and Tanrıseven, 2015; Koç, 2014; Aydın and Pehlivan, 2010; Saban, 2004; Saban, Koçbeker, and Saban, 2006; Yılmaz, Göçen, and Yılmaz, 2013; Çeliköz, 2003).

As a result, it can be said that the teacher perception of the teacher candidates constituting the study group includes both traditional and contemporary qualities. Qualities that can take place in the traditional axis such as protective as parents, a friend, an information source, being a door opening to life as well as qualifications like guide, leader, trustworthy can be considered within the contemporary teacher characteristics that is imagined by the working group. Considering the results of these and similar studies in terms of determining training needs, more effective and functional training programs can be developed on teacher education.